ХӨВСГӨЛ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Хөвсгөлийн улсын тусгай хамгаалалттай газрын хамгаалалтын захиргааны 2024 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

Аудитын код: **ХӨА-2025/95/НА-СТА-ТШЗ**

Цахим хуудас: www.audit.mn

Хөвсгөл аймаг

2025 он

Аудитын газрын дарга,
тэргүүлэх аудитор: А.Эрдэнэбаатар
Утас: 88883317 Цахим хаяг: erdenebaatara@audit.gov.mn

Аудитын менежер: Б.Тэгшдэлгэр
Утас: 99089114 Цахим хаяг: tegshdelgerb@audit.gov.mn

Ахлах аудитор: Б.Давааням
Утас: 92113932 Цахим хаяг: davaanyamb@audit.gov.mn

Гурван Хөх Морьт Аудит ХХК
Гүйцэтгэх захирал: Н.Отгончимэг
Утас: 99051815 Цахим хаяг: gurvankhukhmoritllc@gmail.com
Аудитор: Ш.Саранчимэг
Утас:919834361Цахим хаяг: gurvankhukhmoritllc@gmail.com

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

ХӨВСГӨЛ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

АЗДТГ-ын байр, А корпус 3 давхар,
Мөрөн сум, Хөвсгөл аймаг, 67120
Утас/факс:7038 3793, Цахим шуудан:khuvsgul@audit.gov.mn
Цахим хуудас: www.audit.mn

2025.02.25 № 1/257

танай _____________-ны № _____________-т

ХӨВСГӨЛИЙН УЛСЫН ТУСГАЙ ХАМГААЛАЛТТАЙ ГАЗРЫН ХАМГААЛАЛТЫН ЗАХИРГААНЫ ДАРГА Б.БАТБИЛГҮҮН ТАНАА

Хараат бус аудиторын дүгнэлт

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Хөвсгөлийн улсын тусгай хамгаалалттай газрын хамгаалалтын захиргааны 2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Бидний дүгнэлтээр санхүүгийн тайлангууд нь 2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн санхүүгийн байдал болон тайлант жилийн эцсээрх санхүүгийн үр дүн, мөнгөн гүйлгээ, төсвийн гүйцэтгэлийг бүх материаллаг талаар нь Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв илэрхийлсэн байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцлон тэмдэглэсэн хэсэг

Хөвсгөлийн улсын тусгай хамгаалалттай газрын хамгаалалтын захиргаа үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон тусгай хамгаалалттай газар нутагт аялагч болон жуулчдыг нэвтрүүлсний хураамж бусад орлогыг батлагдсан төлөвлөгөөг давуулан биелүүлж, 2024 оны төсвийн жилийн үйл ажиллагааны давсан орлогыг Сангийн сайдын 2024 оны 12 дугаар сарын 09-ний өдрийн 224 дүгээр тушаалаар 216,672.4 мянган төгрөгийг нэмэлт санхүүжилтийн дансаар авч, холбогдох зардалд зарцуулсан байна.

Аудитын гол асуудал

Аудитын гол асуудал гэдэг нь тайлант үеийн санхүүгийн тайлангийн аудитад хамгийн чухал нөлөөтэй хэмээн мэргэжлийн шүүн тунгаалтаар бидний авч үзсэн асуудал байна. Гол асуудлыг санхүүгийн тайлангийн аудитын хүрээнд бүхэлд нь харгалзаж, аудитын санал дүгнэлтээ илэрхийлэхэд авч үзсэн бөгөөд энэхүү гол асуудлын талаар бид тусад нь дүгнэлт гаргахгүй.

Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль болон бусад хууль тогтоомжийн хэрэгжилтэд хяналтын горим сорил хэрэгжүүлэхэд зөрчилтэй асуудал илрээгүй.

Бусад асуудлын хэсэг

Хөвсгөлийн улсын тусгай хамгаалалттай газрын хамгаалалтын захиргаа нь 2024 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөг 6 зорилтын хүрээнд 43 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж, төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг 88.0 хувийн биелэлттэйгээр дүгнүүлсэн байна.

67??021880

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР А.ЭРДЭНЭБААТАР

2.Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

/Төгрөгөөр/

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	**ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**53,458,175.00**	**142,491,823.00**
35	**БАРАА МАТЕРИАЛ**	**53,458,175.00**	**142,491,823.00**
351	Түүхий эд материал	18,854,600.00	18,804,600.00
35110	Тусгай зориулалттай материал	18,854,600.00	18,804,600.00
354	**Хангамжийн материал**	**16,603,575.00**	**93,687,223.00**
35410	Бичиг хэргийн материал	3,130,875.00	3,479,050.00
35420	Аж ахуйн материал	5,149,700.00	69,643,673.00
35440	Түлш, шатах тослох материал	8,323,000.00	20,564,500.00
35600	Мал амьтад	18,000,000.00	30,000,000.00
2	**ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**864,078,646.81**	**1,022,808,333.35**
39	**ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ**	**864,078,646.81**	**1,022,808,333.35**
392	**Биет хөрөнгө**	**751,924,646.81**	**910,454,333.35**
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	120,234,984.02	119,589,574.43
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	(31,629,479.92)	(37,555,338.52)
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	585,379,496.50	689,779,496.50
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	(21,484,416.71)	(93,007,555.12)
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	102,503,815.93	232,132,867.36
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	(5,758,924.53)	(27,961,311.26)
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	4,349,200.00	28,148,200.00
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	(1,670,028.48)	(671,600.04)
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө		
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл		
393	**Биет бус хөрөнгө**	**112,154,000.00**	**112,354,000.00**
39301	Программ хангамж	200,000.00	200,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	(200,000.00)	-
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	112,154,000.00	112,154,000.00
3	**НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II**	**917,536,821.81**	**1,165,300,156.35**
5	**ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН**	**917,536,821.81**	**1,165,300,156.35**
51	**Засгийн газрын хувь оролцоо**	**917,536,821.81**	**1,165,300,156.35**
511	**Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан**	**533,461,480.48**	**533,461,480.48**
51101	Өмч: - төрийн	533,461,480.48	533,461,480.48
512	**Хуримтлагдсан үр дүн**	**313,859,850.01**	**570,819,184.55**
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	313,859,850.01	323,055,850.01
51220	Тайлант үеийн үр дүн	-	247,763,334.54
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	70,215,491.32	61,019,491.32
6	**ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V**	**917,536,821.81**	**1,165,300,156.35**

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

/Төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)**	**2,133,899,806.56**	**4,176,329,585.64**
12	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	**685,330,646.56**	**245,305,492.64**
120	**Нийтлэг татварын бус орлого**	685,330,646.56	245,305,492.64

120004	**Төсөв байгууллагын өөрийн орлого**		
1200017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого-Үндсэн хөрөнгө	656,180,646.50	108,510,492.64
1200018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого-Бараа материал		1,655,000.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	29,150,000.06	135,140,000.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	29,150,000.06	135,140,000.00
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**1,448,569,160.00**	**3,931,024,093.00**
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	1,196,523,700.00	3,708,351,700.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	1,196,523,700.00	3,708,351,700.00
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	**252,045,460.00**	**222,672,393.00**
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж		
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	11,219,000.00	6,000,000.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	240,826,460.00	216,672,393.00
2	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН**	**1,609,970,046.42**	**3,928,546,279.58**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**1,609,970,046.42**	**3,928,546,279.58**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**1,364,370,175.81**	**3,556,970,864.42**
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	**752,852,084.29**	**1,139,992,705.49**
210101	Үндсэн цалин	424,275,059.13	549,931,600.00
210102	Нэмэгдэл	211,585,071.13	443,580,994.49
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	51,181,000.00	80,768,411.00
210104	Урамшуулал	65,810,954.03	65,711,700.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс		
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	**93,134,490.36**	**142,825,219.34**
210201	Тэтгэврийн даатгал	63,447,852.09	97,923,422.62
210202	Тэтгэмжийн даатгал	7,431,174.63	11,427,726.22
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	5,945,019.72	5,700,663.22
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,482,694.92	5,589,234.26
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	14,827,749.00	22,184,173.02
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	**10,274,462.76**	**10,773,977.01**
210301	Гэрэл, цахилгаан	1,236,462.76	1,398,177.01
210302	Түлш, халаалт	8,691,000.00	9,028,000.00
210303	Цэвэр, бохир ус	347,000.00	347,800.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	**69,614,027.18**	**40,290,825.00**
210401	Бичиг хэрэг	25,123,322.18	3,749,325.00
210402	Тээвэр, шатахуун	35,928,505.00	32,324,500.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	2,406,800.00	2,490,000.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	2,625,000.00	-
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	3,530,400.00	1,727,000.00
2105	**Нормативт зардал**	**137,083,500.00**	
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	137,083,500.00	
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	**59,434,657.61**	**54,458,650.00**
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	12,897,880.00	-
210602	Тавилга	11,461,446.61	-
210604	Урсгал засвар	35,075,331.00	54,458,650.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	**7,472,200.00**	**12,598,000.00**
210702	Дотоод албан томилолт	7,472,200.00	12,598,000.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	**165,399,075.59**	**1,983,193,448.00**
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	161,348,624.59	1,978,860,600.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	1,439,900.00	1,439,900.00

210803	Даатгалын үйлчилгээ	815,300.00	815,300.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	280,608.00	299,308.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	333,811.00	43,010.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	357,360.00	561,000.00
210807	Газрын төлбөр	823,472.00	1,174,330.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	**69,105,678.02**	**172,838,039.58**
	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	20,000,000.00	760,000.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	21,708,150.00	31,430,800.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	27,397,528.02	140,647,239.58
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**245,599,870.61**	**371,435,415.16**
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	**97,661,375.00**	**206,548,740.00**
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	20,270,900.00	26,113,002.00
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	-	80,234,875.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	77,390,475.00	100,200,863.00
2133	**Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг**	**147,938,495.61**	**164,886,675.16**
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	147,938,495.61	165,026,675.16
213405	Нэмэлт санхүүжилтийн төвлөрүүлэх шилжүүлэг		
2135	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг		
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг		
3	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)**	**523,929,760.14**	**247,783,306.06**
225	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН**		**19,971.52**
225001	Үндсэн хөрөнгө худалдсаны гарз		19,971.52
4	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (4)=(145-225)**	-	(19,971.52)
5	**НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)**	**523,929,760.14**	**247,763,334.54**

2.3 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

/Төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
C01	**2023 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл**	**496,989,680.48**	**72,915,743.25**	**(213,183,899.56)**	**356,721,524.17**
C02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт			2,700,251.93	**2,700,251.93**
C03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	**496,989,680.48**	**72,915,743.25**	**(210,483,647.63)**	**359,421,776.10**
C07	Тайлант үеийн үр дүн	36,471,800.00	-	523,929,760.14	**560,401,560.14**
C08	**2023 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	**533,461,480.48**	**70,215,491.32**	**313,859,850.01**	**917,536,821.81**
D01	**2024 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл**	**533,461,480.48**	**70,215,491.32**	**313,859,850.01**	**917,536,821.81**
D02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт			9,196,000.00	**9,196,000.00**
D03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	**533,461,480.48**	**70,215,491.32**	**323,055,850.01**	**926,732,821.81**
D04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт, бууралт		(9,196,000.00)		**(9,196,000.00)**
D08	Тайлант үеийн үр дүн			247,763,334.54	**247,763,334.54**

D09	**2024 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	**533,461,480.48**	**61,019,491.32**	**570,819,184.55**	**1,165,300,156.35**

2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

/Төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)**	**1,477,794,260.06**	**4,066,164,093.00**
12	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	**29,150,000.06**	**135,140,000.00**
120	**Нийтлэг татварын бус орлого**	**29,150,000.06**	**135,140,000.00**
120004	**Төсөв байгууллагын өөрийн орлого**	**29,150,000.06**	**135,140,000.00**
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	29,150,000.06	135,140,000.00
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**1,448,644,260.00**	**3,931,024,093.00**
1310	**Улсын төвлөрсөн төсвөөс**	**1,196,523,700.00**	**3,708,351,700.00**
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	1,196,523,700.00	3,708,351,700.00
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	**252,120,560.00**	**222,672,393.00**
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж		
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	11,219,000.00	6,000,000.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	240,826,460.00	216,672,393.00
2	**НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)**	**1,266,739,974.45**	**3,875,277,688.00**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**1,266,739,974.45**	**3,875,277,688.00**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**1,169,078,599.45**	**3,503,702,272.84**
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	752,852,084.29	1,139,992,705.49
210101	Үндсэн цалин	430,365,613.16	549,931,600.00
210102	Нэмэгдэл	211,585,071.13	443,580,994.49
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	51,181,000.00	80,768,411.00
210104	Урамшуулал	59,720,400.00	65,711,700.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс		
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	**93,130,511.66**	**142,825,219.34**
210201	Тэтгэврийн даатгал	63,443,873.39	97,923,422.62
210202	Тэтгэмжийн даатгал	7,431,174.63	11,427,726.22
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	5,945,019.72	5,700,663.22
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,482,694.92	5,589,234.26
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	14,827,749.00	22,184,173.02
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	**10,383,462.76**	**10,411,800.00**
210301	Гэрэл, цахилгаан	1,236,462.76	1,264,000.00
210302	Түлш, халаалт	8,800,000.00	8,800,000.00
210303	Цэвэр, бохир ус	347,000.00	347,800.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	**39,032,130.00**	**49,221,100.00**
210401	Бичиг хэрэг	8,745,000.00	4,465,200.00
210402	Тээвэр, шатахуун	19,353,380.00	37,000,000.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	2,465,000.00	2,490,000.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	3,780,000.00	3,780,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	4,688,750.00	1,485,900.00
2105	**Нормативт зардал**	**22,943,000.00**	
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	22,943,000.00	
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	**102,858,345.00**	**117,246,773.00**

210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	54,490,951.00	34,925,515.00
210602	Тавилга		
210604	Урсгал засвар	48,367,394.00	82,321,258.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	**7,582,000.00**	**13,382,000.00**
210702	Дотоод албан томилолт	7,582,000.00	13,382,000.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	**93,280,865.74**	**2,004,867,475.01**
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	89,302,774.74	1,996,616,805.01
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	1,439,900.00	1,439,900.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	815,300.00	815,300.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	280,608.00	300,948.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	333,811.00	44,870.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	285,000.00	285,000.00
210807	Газрын төлбөр	823,472.00	1,149,652.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	**47,016,200.00**	**29,970,200.00**
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	20,000,000.00	9,210,000.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	27,016,200.00	20,760,200.00
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**97,661,375.00**	**371,575,415.16**
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	**97,661,375.00**	**206,548,740.00**
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	20,270,900.00	26,113,002.00
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	-	80,234,875.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	77,390,475.00	100,200,863.00
2133	**Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг**		**165,026,675.16**
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	147,938,495.61	165,026,675.16
3	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)**	**211,054,285.61**	**190,886,405.00**
5	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)**	**63,115,790.00**	**190,886,405.00**
22	**ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ**	**63,115,790.00**	**190,886,405.00**
2200	**Дотоод эх үүсвэрээр**	63,115,790.00	190,886,405.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	63,115,790.00	190,886,405.00
6	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)**	**(63,115,790.00)**	**(190,886,405.00)**

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

/Төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Хувь
2	**НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	**3,843,351,700.00**	**3,678,465,024.84**	**164,886,675.16**	**95.7%**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**3,843,351,700.00**	**3,678,465,024.84**	**164,886,675.16**	**95.7%**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**3,714,663,900.00**	**3,572,117,147.84**	**142,546,752.16**	**96.2%**
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	**1,265,173,200.00**	**1,139,992,705.49**	**125,180,494.51**	**90.1%**
210101	Үндсэн цалин	549,931,600.00	549,931,600.00	-	100.0%
210102	Нэмэгдэл	499,808,100.00	443,580,994.49	56,227,105.51	88.8%
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	142,441,200.00	80,768,411.00	61,672,789.00	56.7%

210104	Урамшуулал	72,992,300.00	65,711,700.00	7,280,600.00	90.0%
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	**158,146,700.00**	**142,825,219.34**	**15,321,480.66**	**90.3%**
210201	Тэтгэврийн даатгал	107,539,800.00	97,923,422.62	9,616,377.38	91.1%
210202	Тэтгэмжийн даатгал	12,651,700.00	11,427,726.22	1,223,973.78	90.3%
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	6,325,800.00	5,700,663.22	625,136.78	90.1%
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	6,325,900.00	5,589,234.26	736,665.74	88.4%
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	25,303,500.00	22,184,173.02	3,119,326.98	87.7%
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	**10,411,800.00**	**10,411,800.00**	**-**	**100.0%**
210301	Гэрэл, цахилгаан	1,264,000.00	1,264,000.00	-	100.0%
210302	Түлш, халаалт	8,800,000.00	8,800,000.00	-	100.0%
210303	Цэвэр, бохир ус	347,800.00	347,800.00	-	100.0%
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	**50,751,900.00**	**50,751,100.00**	**800.00**	**100.0%**
210401	Бичиг хэрэг	5,996,000.00	5,995,200.00	800.00	100.0%
210402	Тээвэр, шатахуун	37,000,000.00	37,000,000.00	-	100.0%
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	2,490,000.00	2,490,000.00	-	100.0%
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	3,780,000.00	3,780,000.00	-	100.0%
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	1,485,900.00	1,485,900.00	-	100.0%
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	**92,967,500.00**	**92,967,500.00**	**-**	**100.0%**
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	48,062,500.00	48,062,500.00	-	100.0%
210604	Урсгал засвар	44,905,000.00	44,905,000.00	-	100.0%
2107	**Томилолт, зочны зардал**	**13,382,000.00**	**13,382,000.00**	**-**	**100.0%**
210702	Дотоод албан томилолт	13,382,000.00	13,382,000.00	-	100.0%
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	**2,083,070,600.00**	**2,081,026,623.01**	**2,043,976.99**	**99.9%**
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	2,079,106,700.00	2,077,351,805.01	1,754,894.99	99.9%
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	1,439,900.00	1,439,900.00	-	100.0%
210803	Даатгалын үйлчилгээ	815,300.00	815,300.00	-	100.0%
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	301,000.00	300,948.00	52.00	100.0%
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	333,900.00	44,870.00	289,030.00	13.4%
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	285,000.00	285,000.00	-	100.0%
210807	Газрын төлбөр	788,800.00	788,800.00	-	100.0%
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	**40,760,200.00**	**40,760,200.00**	**-**	**100.0%**
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	20,000,000.00	20,000,000.00	-	100.0%
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	20,760,200.00	20,760,200.00	-	100.0%
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**128,687,800.00**	**106,347,877.00**	**22,339,923.00**	**82.6%**
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	**128,687,800.00**	**106,347,877.00**	**22,339,923.00**	**82.6%**

213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	48,452,900.00	26,113,002.00	22,339,898.00	53.9%
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	80,234,900.00	80,234,875.00	25.00	100.0%
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал				
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	**3,843,351,700.00**	**3,678,605,024.84**	**164,746,675.16**	**95.7%**
1310	**УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ**	**3,708,351,700.00**	**3,543,465,024.84**	**164,886,675.16**	**95.5%**
131001	Улсын төсвөөс санхүүжих	3,708,351,700.00	**3,543,465,024.84**	**164,886,675.16**	95.5%
131007	**Татварын бус орлого**	**135,000,000.00**	**135,140,000.00**	**(140,000.00)**	**100.1%**
	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого /үндсэн/	135,000,000.00	135,140,000.00	(140,000.00)	100.1%
6	**ТӨСВИЙН БУСАД МЭДЭЭЛЛИЙН АНГИЛАЛ**	**1**	**1**	**-**	**100.0%**
61	**БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО**	**1**	**1**	**-**	**100.0%**
610001	Төсвийн байгууллага	1	1	-	100.0%
62	**АЖИЛЛАГСДЫН ТОО**	**42**	**41**		
620001	Удирдах ажилтан	1	1	-	100.0%
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	36	35	1.00	97.1%
620003	Үйлчлэх ажилтан	5	5	-	100.0%

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

/Төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Гүйцэтгэл
2	**НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	**222,672,393.00**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**222,672,393.00**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**122,471,530.00**
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	**970,000.00**
210401	Бичиг хэрэг	970,000.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	**115,140,678.00**
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	67,124,420.00
210602	Тавилга	10,600,000.00
210604	Урсгал засвар	37,416,258.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	**6,360,852.00**
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	6,000,000.00
210807	Газрын төлбөр	360,852.00
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**100,200,863.00**
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	**100,200,863.00**
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	100,200,863.00
I	**ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР**	**222,672,393.00**
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	**222,672,393.00**
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	6,000,000.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	-
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	216,672,393.00

5. Аудитын илрүүлэлт

Аудитаар нийт бараа материал, цалин, үндсэн хөрөнгийн тайлагналтай холбоотой нийт 48,543.7 мянган төгрөгийн 5 алдаа илэрсэнээс аудитын явцад 22,487.2 мянган төгрөгийн 3 алдааг залруулж, 26,056.5 мянган төгрөгийн алдааг дахин давтан гаргахгүй байх 2 зөвлөмж хүргүүлэв.

Залруулсан алдаа:

- Үндсэн хөрөнгөнд 2023-2024 онд ашиглалтад орсон 3 нэр төрлийн 23,365.9 мянган төгрөгийн 8 ширхэг хөрөнгөнд ашиглалтын хугацаа оруулаагүйгээс элэгдэл тооцогдоогүй байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.5-д “Хариуцлагатай байх”, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1. Аж ахуйн нэгж, байгууллага нягтлан бодох бүртгэлийн дараах зарчмыг баримтална: 5.1.3.жинхэнэ хэрэгжилтийн; 5.1.4.үнэн зөв байх; Сангийн сайдын 2023 оны 229 дүгээр тушаалаар батлагдсан журмын 10.25."Үндсэн хөрөнгийг ашиглахад бэлэн болсон үеэс эхлэн элэгдүүлнэ." 10.21."Элэгдэл нь хөрөнгийн элэгдүүлэх дүнг түүний ашиглалтын хугацаанд хуваарилах системтэй хуваарилалт юм." гэсэн заалтыг мөрдөж ажиллаагүй байна.
- Бараа материал дансанд үндсэн хөрөнгийн шинжтэй 18 нэр төрлийн 17,336.4 мянган төгрөгийн 18 ширхэг хөрөнгө бүртгэлтэйг үндсэн хөрөнгөд шилжүүлэн бүртгэж залруулсан. Үндсэн хөрөнгийн шинжтэй хөрөнгийг бараа материалд бүртгэсэн байна.
  Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.2.3 “холбогдох олон улсын стандарт, эрх бүхий төрийн байгууллагаас баталсан нягтлан бодох бүртгэлийн стандарт, журам, заавар, энэ хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан зарчмыг баримтлан нягтлан бодох бүртгэл хөтөлж, санхүүгийн тайлан гаргах”, 5 дугаар зүйлийн 5.1.4 “үнэн зөв байх”, СС-ын 229-р тушаалаар батлагдсан журмын 10.6.Хөрөнгө хүлээн зөвшөөрөх шалгуурыг хангаж, үндсэн хөрөнгийн тодорхойлолтод нийцсэн бөгөөд байгууллагын хэрэгцээнд ашиглах, бусдад түрээслүүлэх зорилгоор эзэмшиж байгаа хөрөнгийг үндсэн хөрөнгөөр хүлээн зөвшөөрч, бүртгэнэ.", УСНББОУС17 "Үндсэн хөрөнгө"-ыг дагаж мөрдөнө" заалтыг зөрчсөн байна.
- Үндсэн үйл ажиллагааны орлогын батлагдсан төлөвлөгөөнөөс давсан 140,0 мянган төгрөгийг төвлөрүүлэх шилжүүлэг дансанд бүртгээгүй орлого бууруулсан бичилт хийсэн байна.
  Энэ нь УСНББОУС-1 Санхүүгийн тайлангийн толилуулга, НББОУС-1 Санхүүгийн тайлангийн толилуулга, MNS-6817-4:2020 стандартын 5.2.1.7.2 Иж бүрэн байх- санхүүгийн тайланд өгөх дүгнэлтэд нөлөөлж болзошгүй гүйлгээ, үйл явдал, дансны үлдэгдэл, тодруулгыг орхигдуулалгүй тусгасан байх.

3.1 Төлбөрийн акт

Аудитаар төлбөрийн акт тогтоогоогүй

3.2 Албан шаардлага

Албан шаардлага хариуцлага тооцох санал хүргүүлээгүй.

5.1 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

Өгсөн зөвлөмж: Хөрөнгийн шинж, ангиллыг харгалзан холбогдох дансанд залруулан бүртгэх

1. Эдийн засгийн ангилалтай холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээний төлбөр хураамжийн зардлаас албан томилолтод 13,441.9 мянга, хоол хүнсэнд 1,625.0 мянга, шатахуунд 9,289.6 мянга, бичиг хэргийн зардлаас багаж, техник хэрэгсэлд 1,700.0 мянга, бараа үйлчилгээний бусад зардлаас 9,800.0 мянган төгрөгийн компьютер, тоног төхөөрөмж, 1,838.7 мянган төгрөгийн урсгал засварын материал бэлтгэсэн байна. Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн Нягтлан бодох бүртгэлийн

тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4 “үнэн зөв байх” , Сангийн сайдын 2021 оны 190 дүгээр тушаалаар батлагдсан "Зардлын эдийн засгийн ангилал ашиглах заавар"-ыг мөрдөж ажиллаагүй мөн "Эрх ба үүрэг" батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: зардлын эдийн засгийн ангиллыг мөрдөж ажиллах

2. Ахмадын сантай холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: Ахмадын сан байгуулаагүй байгаа нь Ахмад настны тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.7 дахь "Энэ хуулийн 14.6-д заасан арга хэмжээнд зориулан аж ахуйн нэгж, байгууллага өөрийн төсөв, үйл ажиллагааны орлогоосоо төсвийн байгууллага тухайн жилийн төсөвт тусган цалингийн нийт сангийн гурав хүртэл хувьтай тэнцэх хэмжээний мөнгөн хөрөнгөөр "Ахмадын сан" байгуулах бөгөөд Ахмадын сан байгуулан ажиллуулах журмыг Засгийн газар батална”, Засгийн газрын 2024 оны 243 дугаар тогтоолоор баталсан “Ахмадын сан байгуулан ажиллуулах журам”-ыг тус тус хэрэгжүүлж ажиллаагүй, “нийцсэн бөгөөд зохистой байх” батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Ахмад настны тухай хууль, Ахмадын сан байгуулан ажиллах журмыг хэрэгжүүлэн цалингийн төсвөөс хуульд заасан хувиар сан байгуулан ажиллах, зөрчлийг давтан гаргахгүй байх

Дээрх зөвлөмжийг хэрэгжүүлэх ажлын төлөвлөгөөг аудитын тайлан хүлээн авсан өдрөөс хойш 30 хоногийн дотор, зөвлөмжийн биелэлтийг төрийн аудитын байгууллагад 2024 оны 09 дүгээр сарын 20 -ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Алдааны товч утга	Нийт алдаа		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс			
					Залруулсан		Залруулаагүй	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Үндсэн хөрөнгөнд 2023-2024 онд ашиглалтад орсон 3 нэр төрлийн 23,365.9 мянган төгрөгийн 8 ширхэг хөрөнгөнд ашиглалтын хугацаа оруулаагүйгээс элэгдэл тооцогдоогүй байна.	1	5,010.8	1	5,010.8	1	5,010.8		
Бараа материал дансанд үндсэн хөрөнгийн шинжтэй 18 нэр төрлийн 17,336.4 мянган төгрөгийн 18 ширхэг хөрөнгө бүртгэлтэй байна..	1	17,336.4	1	17,336.4	1	17,336.4		
Мөнгөн гүйлгээний тайланд 140.0 мянган төгрөгөөр орлого бууруулсан бичилт хийсэн	1	140.0	1	140.0	1	140.0		
Дүн	**3**	**22,487.1**	**2**	**22,487.1**	**1**	**22,487.1**		

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс					
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн

Эдийн засгийн ангиллыг мөрдөж ажиллаагүй.	1	26,056.5					1	26,056.5
Ахмадын сан байгуулаагүй	1						1	
Дүн	**2**	**26,056.5**					**2**	**26,056.5**